

BOS laat zien dat het met minder kan'

Met een beslissingsondersteunend systeem (BOS) is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te reduceren. Toch wordt er in de bloembollenteelt nog weinig gebruik van gemaakt. Met name in de kostbare lelieteelt wordt afwijken van het reguliere spuitschema als een groot risico gezien. In een praktijkproef ervaren tien lelietelers hoe een BOS ingezet kan worden bij het bestrijden van Botrytis (vuur). Spuiten lijkt niet altijd nodig.

Tekst: Jeannet Pennings | Fotografie: HLB, CLM

Gewasbescherming ligt onder een vergrootglas en telers hebben daarom volgens Margot Veenbos van CLM Onderzoek en Advies drang om te innoveren.

Bij bloembollenkwekerij Q.J. Vink en Zonen in Sint Maartensvlotbrug wordt de helft van een partij LA's dit seizoen met behulp van een beslissingsondersteunend systeem (BOS) bespoten. Alleen als het systeem aangeeft dat de kans op een vuurinfectie groot is, wordt een vuurbestrijding uitgevoerd. Als dat niet het geval is, dan wordt de spuit alleen tevoorschijn gehaald voor de wekelijkse bespuiting, onder meer tegen luis. Ronald Vink is tot nu toe content met het resultaat. "We zien geen verschil met de andere helft van de partij, waar vuurbestrijding onderdeel is van de wekelijkse bespuiting."

Vink is één van de tien lelietelers die meedoen aan de praktijkproef. Het doel is om met behulp van een waarschuwingssysteem de vuurbestrijding en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te beperken. De vorig jaar gestarte proef wordt gedurende twee groeiseizoenen uitgevoerd door HLB en CLM Onderzoek en Advies. Het eerste jaar zaten de omstandigheden niet mee. Door het vochtige weer waren de infectiekansen hoog en ervoeren de telers weinig ruimte om het adviesstelsel te testen. Dit seizoen verloopt relatief warm en droog. "Dan blijkt spuiten vaak niet nodig", vertelt Vink als we hem half juli spreken. "Als je ziet hoeveel je daarmee kan besparen", vervolgt hij enthousiast. "Ik heb op basis van het BOS-advies tot nu toe nog maar vier vuurbesputingen uitgevoerd."

HALVERING BESPUITINGEN

De eerste bevindingen van Vink sluiten aan bij het onderzoek dat Regionaal Onderzoek Lelieteleelt (ROL) in 2019 deed. Daaruit bleek dat een halvering van het aantal vuurbesputingen mogelijk is

wanneer volgens het BOS-advies wordt gespoten, zonder opbrengstderving. In 2020 werd bij een weerbaarheidsproef met BOS een middenreductie van 9 - 18% behaald, afhankelijk van het type lelie. Ondanks deze veelbelovende resultaten blijft brede implementatie van een BOS in de lelieteelt vooralsnog uit. "Reden om er verder mee aan de slag te gaan", vertelt Margot Veenenbos van CLM Onderzoek en Advies. "Wat moet er gebeuren om het BOS wel breed toegepast te krijgen? Hoe ervaren telers het systeem? Vergt het nog aanpassingen?"

Aan de proef doen telers in Noord-Holland, Flevoland, Drenthe, Gelderland en Limburg mee. Zij beschikken over een weerstation van Sencrop. Dit koppelt plaatsspecifieke weerdata aan Optibol, het systeem van Agrovision. Het onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van STOWA (kenniscentrum voor de waterschappen) en de provincies Gelderland, Flevoland en Limburg, met als doel de waterkwaliteit te verbeteren. "Wij hebben dat gelinkt aan de praktische haalbaarheid van BOS in de lelieteelt", vertelt Veenenbos. "Een BOS is een waarschuwingssysteem dat op basis van weerdata aangeeft wat de infectierisico's zijn. Meestal gaat het om infecties van schimmels."

DATA MAKEN BEWUSTER

BOS geeft aan hoe groot de infectiekans is

en helpt telers daarmee in hun afweging om wel of niet te gaan spuiten. Veenenbos: "De data bieden telers extra handvatten om te anticiperen op basis van de weersvoorspelling. Vaak is het ook een bevestiging van eigen handelen, kennis en kunde." Vink beaamt dat. "Soms word je verrast door het BOS-advies, soms is het een bevestiging van wat je al dacht. De data maken je veel bewuster van je handelen." Veel telers durven volgens Vink niet te spuiten op basis van het BOS-advies. "Lelie is een dure teelt. Door preventief te spuiten, dek je de risico's af. Gevoelsmatig kan er dan niets meer gebeuren met het gewas. Ik ervaar nu met een BOS dat het met veel minder kan, zeker met warm weer."

Pas na dit seizoen zal Vink de balans opmaken. "Maar met wat we nu zien, zou ik het wel aandurven om volgend jaar het hele perceel volgens het BOS-advies te spuiten. Ik denk dat dit ook voor andere gewassen interessant kan zijn." Het onderzoek focust zich nu op de lilies, waar relatief veel bespuitingen in uitgevoerd worden. De investering zou daarin het snelst terug te verdienen moeten zijn. "Hoe snel hangt natuurlijk af van het areaal, maar als je één of twee bespuitingen uitspaart, schiet het al aardig op", schat Vink.

SYSTEEMAANPASSINGEN

Met een weerstation en BOS kunnen

telers elk moment van de dag (via hun telefoon) weerdata inzien. Daarnaast krijgen zij per e-mail elke ochtend een waarschuwing met de actuele infectiekans. Bij een bepaald percentage geeft het BOS advies over een eventuele bespuiting. "Op basis van het eerste onderzoeksjaar zijn er wat aanpassingen gedaan", vertelt Veenenbos. "Zo is het onder meer mogelijk om de daadwerkelijke infectiekans van de afgelopen periode terug te zien. Een voorspelling is altijd suggestief en kan in de praktijk net iets anders uitpakken. Door data terug te kijken, kun je anticiperen op de daadwerkelijke infectiekans bij een volgende bespuiting."

Veenenbos merkt dat een BOS het bewustzijn van middelengebruik bij telers verder vergroot. Hoe het onder de streep uitpakt, moet volgens haar aan het einde van dit seizoen blijken. "Dan zien we wat de daadwerkelijke vuurdruk was, hoeveel bespuitingen er zijn uitgevoerd en wat de opbrengst van het gewas was. Maar bovenal weten we dan hoe telers het werken met BOS ervaren. Lelietelers zijn soms wat sceptisch of BOS in hun bedrijfsvoering past. Aangezien gewasbescherming onder een vergrootglas ligt, signaleren we wel innovatiedrang." Vink beaamt dat: "De druk vanuit de politiek en maatschappij is groot. We zullen als sector in beweging moeten komen." ♦

'Preventief spuiten dekt de risico's af. Gevoelsmatig kan er dan niets meer gebeuren met het gewas'